

Μια λογοτεχνική «Καταγγελία», στον αντίποδα της δυστοπίας

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΚΙΜΟΥΛΗ*

» Ένας Βορειοκορεάτης συγγραφέας με το ψευδώνυμο «Πυγολαμπίδα» καταγγέλλει με κλασική γραφή την πραγματικότητα της χώρας του - και ζει ακόμη εκεί με κίνδυνο της ζωής του

Το μυστήριο γύρω από τον συγγραφέα

Από τις λιγότες, αποσπασματικές πληροφορίες για τον Μπαντί που φτάνουν σε εμάς με αφορμή το βιβλίο του «Η καταγγελία», μαθαίνουμε ότι γεννήθηκε την εποχή του πολέμου της Κορέας (1950-1953). Ωρα σήμερα είναι περίπου 66 ετών, ότι το ψευδώνυμό του στα κορεατικά σημαίνει «πυγολαμπίδα» («Να γίνεις μια πυγολαμπίδα που φωτίζει τη Βόρεια Κορέα, αυτή τη βυθισμένη στο σκοτάδι χώρα...») ξεκινάει το βιβλίο) και πως σύμφωνα με τον Ντο Χούι - Γιουν, υπεύθυνο της ΜΚΟ «Αλληλεγγύη και ανθρώπινα δικαιώματα για τους Βορειοκορεάτες πρόσφυγες» που προλογίζει την έκδοση, ο Μπαντί είναι μέλος της επίσημης Ομοσπονδίας συγγραφέων της Βόρειας Κορέας. Κι ενώ δεν είναι ο πρώτος Βορειοκορεάτης που εκδίδει το «αντικαθεστωτικό» έργο του στο εξωτερικό, είναι ο μόνος που συνεχίζει να ζει εκεί.

Και οι επτά ιστορίες της «Καταγγελίας» γράφτηκαν πριν από περίπου είκοσι χρόνια, κατά την περίοδο του μεγάλου λιμού, όταν η χώρα αναγκάστηκε για πρώτη φορά να ζητήσει τη διεθνή βοήθεια. Οι δραματικές επιπτώσεις του λιμού στην καθημερινή ζωή μεγάλου μέρους του πληθυσμού, ο τραγικός θάνατος πολλών ανθρώπων που γνώριζε, θα κάνουν τον Μπαντί να αμφισβητήσει τη λειτουργία της βορειοκορεατικής κοινωνίας, και θα πυροδοτήσουν την «Καταγγελία» του.

Η πιο παλιά από τις ιστορίες του βιβλίου, η «Φύγη», χρονολογείται ήδη από τον Δεκέμβριο του 1989: Ένας άντρας αποφασίζει

να αυτομολήσει, απογοητευμένος από το κληρονομικό ταξικό σύστημα της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Κορέας. Και η πιο πρόσφατη, το «Πανδαιμόνιο», ολοκληρώνεται τον Δεκέμβριο του 1995, δηλαδή αμέσως μετά τον θάνατο του Κιμ Ιλ Σουνγκ (1912-1994): Μια γιαγιά, όταν συναντάει τον Κιμ Ιλ Σουνγκ στον δρόμο, τον προσφωνεί με τρυφερότατα «Πατέρα και Μεγάλο Ηγέτη» - περιστατικό που θα εκμεταλλευτεί η επίσημη προπαγάνδα.

Ο Μπαντί φυγαδεύει τα χειρόγραφα του σε μια συγγενή που έχει δραπέτεψει στην Κίνα. Το βιβλίο θα εκδοθεί πρώτα στη Σουόι το 2014, και τον περασμένο Μάρτιο στη Γαλλία από τις εκδόσεις Philippe Picquier, επισύροντας εγκωμιαστικές κριτικές αλλά και τη δυσπιστία ορισμένων «κορεολόγων» ως προς την αυθεντικότητά του.

«Με ενθουσίασε αμέσως ο κλασικός τρόπος γραφής αυτών των ιστοριών» λέει τότε η μεταφράστριά τους στα γαλλικά Λιμ Γιουνγκ-κι. «η θεματολογία τους, η οξυδερκέστατη καρικατούρα της Βόρειας Κορέας, η ευκρίνεια του Μπαντί. Δεν αμφίβηλα ούτε στιγμή για την αυθεντικότητά των κειμένων ή του συγγραφέα τους, σε αντίθεση με ορισμένους αριστερούς διανοούμενους στη Γαλλία και την Ευρώπη».

Εκλεκτικές συγγενείες

Θα ήταν άδικο, ωστόσο, η όποια κριτική της «Καταγγελίας» να περιοριστεί στην ακρίβεια ή μη της ντοκουμενταρικής απεικόνισης και κριτικής της βορειοκορεατικής κοινωνικής πραγματικότητας, είτε στην αληθινή ή μη ταυτότητα του συγγραφέα της, παραβλέποντας ότι αυτή η «πυγολαμπίδα» εκπλήσσει με τη λογοτεχνική της στόφα.

Κι αν ο παραλληλισμός του Μπαντί, εκ μέρους των ένθερμων υποστηρικτών του, με τον Σολζενίτσιν του Αρχιεπίσκοπου Γκούλαγκ πιο πολύ αφορά το γεγονός ότι και οι

δύο φυγάδευσαν παράνομα τα έργα τους για να εκδοθούν στη Δύση, η γραφή του αναμφισβήτητα ανακαλεί στις καλύτερες στιγμές της, κάρη στην κλασική αφήγηση αλλά και την καυστική της σάτιρα, εκλεκτούς συναδέλφους του: «Η κλασική δομή των αφηγημάτων θυμίζει Γκόγκολ και Τσέχοφ, ενώ η ροπή τους προς τη σάτιρα του παράλογου, Ιονέσκο και Μπουλγκάκοφ» θα γράψει ο ξένος Τύπος.

Πράγματι, οι ήρωες του Μπαντί βρίσκονται όλοι τους παγιδευμένοι στον ιστό ενός παράλογου συστήματος: Σε μια από τις ιστορίες («Τόσο κοντά, τόσο μακριά»), ένας γιος αγωνίζεται μάταια να βγάλει άδεια ταξιδιού για να επισκεφθεί την ετοιμοθάνατη μητέρα του, που ζει στο γειτονικό μόλις κω-

ριό. Σε ένα άλλο («Η πόλη των φαντασμάτων»), μια οικογένεια εξορίζεται από την πρωτεύουσα Πιονγκγιάνγκ εξαιτίας του γιου της, ο οποίος παθαίνει νευρικές κρίσεις όποτε βλέπει πορτρέτα του Καρλ Μαρξ ή του Κιμ Ιλ Σουνγκ. Κι όταν το Κόμμα αποφασίζει να ξεριζώσει το «μαγικό» δέντρο από την αυλή του σπιτιού ενός παρασημοφορημένου βετεράνου του πολέμου, εκείνος κάνει τον κόσμο κάτω από τα πόδια του («Η φτελιά - θησαυρός»).

Μια διαρκής υπόκωφη αίσθηση απειλής διαπερνάει όλες τις νουβέλες και ο φόβος αναδεικνύεται σε αδιαφιλονίκητο πρωταγωνιστή: Στο σκηνικό αυτής της δυστοπικής πραγματικότητας, που ο Μπαντί υφαίνει ανεπαίσθητα με μαεστρία, ο φόβος παραμορφώνει αδιάκοπα όλους τους ήρωες του, όχι απλώς από την πρώτη στιγμή που θα ξεμυτίσουν από το σπίτι τους, αλλά ακόμη και πίσω από το χαμόγελο του ανθρώπου με τον οποίο μοιράζονται τη ζωή τους, μέσα στο ίδιο τους το σπίτι. Κι αυτό είναι το πιο τρομακτικό από όλα.

Ίσως ο μόνος τρόπος να επιβιώσει κανείς σε αυτό το ζοφερό σκηνικό, είναι «παίζοντας θέατρο», όπως θα συνειδητοποιήσει με τραγικό τρόπο ένας επιθεωρητής της υπηρεσίας Ασφαλείας, που ο γιος του είναι πθεστικός και χαρακτηρισμένος αντικαθεστωτικός («Η σκηνή»).

Είτε πάλι, η μόνη ελπίδα είναι να ξεριζωθεί η αιτία του κακού, το δολιτηριώδες «Κόκκινο μανιτάρι», όπως αποκαλούν ψιθυριστά στην ομώνυμη ιστορία οι κάτοικοι της πόλης Ν., το τοπικό γραφείο του Κόμματος, επειδή είναι φτιαγμένο με κόκκινα τούβλα.

Όπως και να 'χει, η «πυγολαμπίδα» καταφέρνει και μας συγκινεί με τη δύναμη της λογοτεχνίας.

* Ο Βασίλης Κιμούλης είναι ο μεταφραστής της «Καταγγελίας».

info

Ντο Χούι - Γιουν «Η Καταγγελία» εκδ. Παπαδόπουλος σελ. 256, τιμή: 13,49 ευρώ